

Список використаних джерел

1. Браже Т. Г. Розвиток творчого потенціалу вчителя // *Педагогіка*. 1989. № 8. С. 3-8.
2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід і українські перспективи (Бібліотека з освітньої політики): монографія / Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін. / Під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. 112 с.
3. Савченко О. Я. Компетентнісний підхід як чинник модернізації освіти // *Початкова школа*. 2009. № 8. С. 2-8.

Саханська Оксана,
викладачка по класу гітари (Німеччина)

СПІВПРАЦЯ УЧНЯ ТА ПЕДАГОГА – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ГРИ НА МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТАХ

Дати дітям радість праці, радість успіху у навчанні, збудити в їхніх серцях почуття гордості, власної гідності – це перша заповідь виховання.
(Василь Сухомлинський)

Анотація. У даній статті висвітлюється тема успішного та результативного навчання гри на музичних інструментах. Представлено психологічний аспект даного питання з погляду автора. Окреслюється набір педагогічних інструментів, які необхідні для досягнення успіху та результату в навчанні через правильну мотивацію. Акцентується увага на постаті вчителя та його поведінці в навчально-освітньому процесі.

Ключові слова: бажання, мотивація, результат, успіх, особистість, співпраця.

Постановка проблеми. Наявність тісного взаємозв'язку між присутністю в учня бажання навчатися і поведінкою вчителя, на наш погляд, є очевидною. Саме від професіоналізму викладача та його моральних орієнтирів залежить якість надання освітніх послуг, і, що найголовніше –

формування особистості учня.

Ця тема не є новою. Проблематика виховання справжньої людини висвітлювалася ще педагогом-новатором В.°О.°Сухомлинським, який створив педагогічну систему, що заснована на визнанні особистості дитини як найвищої цінності, якій мають підпорядковуватися як навчання, так і виховання в школі.

Ступінь вивчення проблеми. В українській педагогічній літературі проблематику особистості вчителя та його ролі в навчанні та вихованні висвітлювало багато вчених, а саме: В.°Андрущенко, Л.°Губерський та ін.

Не залишила поза увагою дане питання й держава, яка законодавчо закріпила в Законі України «Про освіту» вимоги про забезпечення здобувачам освіти – учням поваги людської гідності та «захисту під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою...» (ст.53 ЗУ «Про освіту») [1], а в Законі України «Про позашкільну освіту» законодавець зазначив, що «Педагогічним працівником закладу позашкільної освіти повинна бути особа з високими моральними якостями...» (ст.21 ЗУ «Про позашкільну освіту») [2].

Виклад основного матеріалу. Школа мистецтв є школою, до якої діти приходять добровільно, якщо мають бажання навчитися грати на музичному інструменті чи співати.

«Успіх у навчанні, – за В. А. Сухомлинським, – єдине джерело внутрішніх сил дитини, народжують енергію для подолання труднощів, бажання вчитися» [3].

Навчання для учня є працею. І, як будь-яка робота, навчання не може бути успішним без наявності мотивації, цікавості до вивчення нового матеріалу та отримання певного результату.

Метод створення «ситуації успіху» прекрасно стимулює до навчання. Успішні результати є реалізацією потенціалу дитини за наявності забезпечення індивідуального підходу до кожного учня.

Умови, які забезпечують успіх, є «ситуацією успіху». Результат такої ситуації називається «успіхом». Завдання вчителя полягає в тому, щоб створити умови, за яких кожен із учнів матиме можливість отримати певні здобутки і повірити у себе.

Але не варто забувати й про те, що постійна успішність може дати протилежний ефект, а саме: створити байдуже ставлення до навчання, бо коли все дається легко, стає нецікаво та нудно. В навчальному процесі мають бути складнощі, щоб учень навчився долати перешкоди, що, без сумніву, є умінням, яке важко переоцінити. Та складнощі мають бути такими, щоб їх можна було подолати.

Упевненість у собі, віра в свої сили є надзвичайно важливими не тільки в навчанні, але й у дорослому житті.

На нашу думку, основними завданнями упродовж навчання учнів є наступні: не зруйнувати в учневі бажання навчатися, не знищити у дітей любов до музики та не нанести психологічних травм своїми різкими словами чи безапеляційними оцінками. «Мудре і добре слово дає радість, нерозумне і зле, необдумане і нетактовне – приносить біду», – говорив В.°А.°Сухомлинський [3].

Дуже важливо, щоб сьогоднішні учні, коли виростуть і в майбутньому стануть дорослими людьми, згадували школу мистецтв та викладача з найтеплішими почуттями, а час, проведений у стінах рідної школи, був найкращим часом шкільних років. Бо всі ми – «родом з дитинства».

Дитинство – найважливіший період розвитку людської психіки та формування особистості. Якщо в цей час дитина стикається з проблемами, це матиме вплив на все її подальше життя.

До кожної дитини потрібно ставитися з повагою, рахуватися з її думкою, прищеплювати любов до прекрасного, щоб з неї виросла щаслива людина і гармонійна особистість. А кожен учитель ніколи не повинен забувати, що він є не тільки викладач музики, але, в першу чергу, він – педагог і психолог, який повністю розуміє причини поведінки учня, ніколи

не втрачає самовладання і завжди контролює ситуацію. Не всі вчителі є такими, якими вони мають бути. В школах працюють педагоги, які можуть легко наставити ярликів, насміхатися з дитини, базуючись на оцінках зі свого предмету. Така непрофесійна поведінка знищує будь-яке бажання ходити до школи, руйнує самооцінку школяра, наносить дитині психологічні травми. А токсичність у професії педагога виникає тоді, коли людина знаходиться не на своєму місці.

Власний педагогічний досвід дає підстави стверджувати, що у викладацькій діяльності треба уникакти конфліктів зі своїми учнями та їх батьками, намагатися знайти спільну мову, знаходити компромісні рішення будь-яких проблем.

Непоодинокими є випадки, коли дорослі розповідають дитині про навчання музичному мистецтву як про тяжку повинність. Вони розповідають яскраво, емоційно, постійно повертаючись до травматичних моментів (образливих слів учителя чи неприємних ситуацій). Подібні випадки бувають, коли викладач музики ставить надзвичайно високу планку, вимагаючи відмінних результатів та цілодобових занять музикою. Авторитарний метод викладання призводить до серйозних проблем для дитини у майбутньому. Учитель, як правило, досягає визначеної мети, але часто за рахунок психологічної травми учня.

Схожі історії трапляються й тоді, коли дитина не має бажання навчатися музиці, але її приводять до школи мистецтв батьки, щоб реалізувати своє прагнення навчитися грати, до прикладу на гітарі, яке залишилося нездійсненим. Такі мами або тата змушують дитину ходити до мистецької школи, незважаючи на відсутність у їхнього сина чи доньки цікавості до музики.

Зрозуміло, що всі учні не стануть видатними виконавцями чи композиторами. Переважна більшість навчається в школі мистецтв, бо має бажання грати, співати, любить музику і отримує від цього задоволення. Викладачу необхідно допомогти учневі це прагнення не втратити протягом

усього періоду навчання, зробивши його цікавим для дитини. Наявність у дитини бажання навчатися є вирішальним для досягнення позитивного результату.

Звісно ж, є стандарти та програмні вимоги, яких, без сумніву, потрібно дотримуватися. Викладач має бути вимогливим і вміти досягати поставленої мети уроку, навчального року чи загалом навчання в мистецькій школі. При викладанні педагог має розуміти і усвідомлювати, що наявність у дитини хороших музичних здібностей не є запорукою високих результатів навчання. Дитина з середніми музичними даними та величезним прагненням навчитися може досягти кращих результатів, аніж учень з блискучим музичним потенціалом, який лінувався та не мав особливого бажання виконувати домашні завдання та наполегливо трудитися.

Висновки. Отже, найбільш ефективним навчання гри на музичних інструментах, як і будь-яке інше навчання, є можливим при наявності симбіозу бажання дитини навчатися і професійної поведінки викладача, який підтримує прагнення учня навчатися і поважає його людську гідність. Людяність має завжди залишатися основою у будь-якій професії, у будь-яких стосунках чи взаємовідносинах.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09 2017 № 2145-VIII-ВР // *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06 2000 № 2145-VIII-ВР // *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Сухомлинский В. А. Як виховати справжню людину. К. : 1972. 254 с.